Archwiliad CDLl Newydd Caerdydd

Y Gymraeg

Pwynt Gweithredu HS5.1

Y Cyngor i adolygu SP15

• Diwygio'r geiriad ''Mae'r CDLl yn cefnogi cynigion datblygu sy'n ceisio diogelu.....' i nodi gofyniad polisi cliriach

• Nid yw'r geiriad 'lle bo'n briodol.....' yn ddigon manwl ac mae angen ei ddiwygio i ddarparu sbardun cliriach

• Mae angen cryfhau'r geiriad 'buddion y Gymraeg.....' . Priodoldeb y geiriad 'hyfywedd, bywiogrwydd a defnydd o'r iaith....' i'w ystyried yng nghyd-destun polisi cenedlaethol.

• Brawddeg olaf i'w diwygio. Fel y'i drafftiwyd, gallai cryfhau bychan ar effaith gadarnhaol fod yn drech nag andwyo sylweddol. Dileu 'a/neu' lle mae'n ymddangos, gan gyflwyno cymalau ychwanegol os oes angen.

Ymateb y Cyngor

Mewn ymateb i'r Pwynt Gweithredu, mae'r Cyngor yn cynnig diwygio Polisïau SP15 a WL1 fel a ganlyn:

SP15: SICRHAU A GWELLA CYFLEOEDD I DYFU'R GYMRAEG

Er mwyn sicrhau a gwella ei statws a chyfleoedd i dyfu'r Gymraeg, mae Caerdydd wedi'i dynodi yn Ardal o Bwysigrwydd Ieithyddol.

Rhaid i gynigion datblygu geisio diogelu, hyrwyddo a hwyluso cyfleoedd dyddiol i ddefnyddio'r Gymraeg a chyfrannu tuag at gefnogi Caerdydd ddwyieithog.

Rhaid i gynigion datblygu mawr glustnodi mesurau cadarnhaol i gefnogi gweledded a defnydd o'r Gymraeg i gryfhau bywiogrwydd yr iaith yng Nghaerdydd.

Pwrpas y polisi hwn yw sicrhau bod datblygiad yn cyfrannu'n gadarnhaol at yr amodau sy'n cefnogi'r defnydd o'r Gymraeg.

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn cynnwys nod llesiant Cymru o ddiwylliannau bywiog a'r iaith Gymraeg yn ffynnu. Mae Polisi Cynllunio Cymru yn cydnabod y gall y system gynllunio gyfrannu at les y Gymraeg yn y dyfodol drwy greu'r amodau sy'n caniatáu i'r iaith ffynnu a thrwy gefnogi creu lleoedd sy'n adlewyrchu diwylliant a hunaniaeth leol.

Mae gan Gyngor Caerdydd weledigaeth ar gyfer prifddinas Cymru sy'n wirioneddol ddwyieithog. 'Strategaeth Caerdydd Ddwyieithog' yw strategaeth statudol yr awdurdod sy'n anelu at gynyddu'n sylweddol nifer y siaradwyr Cymraeg, dyblu'r defnydd dyddiol o'r Gymraeg yn y gymuned a sicrhau bod y Gymraeg yn iaith ffyniannus yn y ddinas, yn unol

â strategaeth Cymraeg 2050 Miliwn o Siaradwyr Llywodraeth Cymru a Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol 2015.

Mae Caerdydd wedi profi twf parhaus yn nifer y siaradwyr Cymraeg ac mae ganddi rôl bwysig wrth gefnogi twf a defnydd parhaus ar yr iaith. Gweledigaeth y Cyngor yw cefnogi cyfleoedd i bobl ddysgu, defnyddio a phrofi'r Gymraeg fel rhan o fywyd bob dydd ledled y ddinas.

Mae Polisi SP15 yn cael ei gefnogi ymhellach gan Bolisi WL1 a bydd canllawiau pellach yn cael eu paratoi i lywio'r polisïau hyn drwy Ganllaw Cynllunio Atodol y Gymraeg a Datblygu.

WL1 Y Gymraeg

Rhaid i bob cynnig datblygu mawr sylweddol sy'n 25 o anheddau neu fwy, sydd ag arwynebedd safle dros 0.99 hectar, neu'n cynnwys 1999 metr sgwâr o arwynebedd llawr gros gael ei gefnogi gan Gynllun Gweithredu'r Gymraeg sy'n nodi mesurau cadarnhaol i ddiogelu, hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg.

Ni chaniateir cynigion datblygu a fyddai'n arwain at effaith andwyol annerbyniol ar fywiogrwydd a defnydd o'r Gymraeg na ellir eu lliniaru'n ddigonol.

Mae'r polisi yn ceisio sicrhau bod ystyriaethau ynghylch y Gymraeg yn cael eu hintegreiddio i'r gwaith o baratoi cynigion datblygu mawr sylweddol o'r camau dylunio a chynllunio cynharaf. Bwriedir i'r ymagwedd hwn fod yn gymesur â graddfa a natur y datblygiad a chanolbwyntio ar faterion y gellir dylanwadu'n rhesymol arnynt drwy'r system gynllunio.

Gall datblygiadau mawr sylweddol fod â mwy o botensial i ddylanwadu ar y cymunedau lle maent wedi'u lleoli. Mae'n ofynnol i bob cynnig datblygu mawr sylweddol gyflwyno Cynllun Gweithredu'r Gymraeg. Dylai'r Cynllun Gweithredu nodi mesurau ymarferol a chymesur y bydd y datblygiad yn eu defnyddio i ddiogelu, hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg. Mae'n ofynnol i ddatblygiadau mawr sylweddol ar safleoedd heb eu dyrannu gyflwyno Asesiad o'r Effaith ar y Gymraeg ar y cyd â'r Cynllun Gweithredu'r Gymraeg. Dylai lefel y manylion a'r mesurau sydd eu hangen fod yn gymesur â natur, graddfa a lleoliad y cynnig .

Gallai mesurau gynnwys:

- mesurau sy'n gwella gwelededdd a hygyrchedd y Gymraeg o fewn y datblygiad;
- ymgorffori nodweddion Cymraeg o fewn cynigion creu lleoedd;
- arwyddion a gwybodaeth datblygu dwyieithog;
- deunydd marchnata a hyrwyddo dwyieithog;
- Enwi Cymraeg ar ddatblygiadau;

Pan fo angen i ddatblygiadau o dan bolisïau eraill y Cynllun ddarparu, gwella neu gyfrannu tuag at seilwaith cymunedol, bydd buddion i'r Gymraeg sy'n deillio o'r ddarpariaeth honno yn cael eu hystyried wrth asesu cyfraniad y cynnig at amcanion Polisïau SP15 a WL1.

Enwi a Gweledd y Gymraeg

Disgwylir i gynigion datblygu gefnogi gweledd y Gymraeg o fewn yr amgylchedd adeiledig.

Dylai enwau datblygiadau ystyried hanes, diwylliant a hunaniaeth leol lleoedd a dylent gyd-fynd â gweithdrefnau enwi strydoedd y Cyngor.

Dylai arwyddion datblygu parhaol a dros dro, deunyddiau marchnata a gwybodaeth sydd ar gael i'r cyhoedd sy'n gysylltiedig â chynigion datblygu fod yn ddwyieithog a rhoi amlygrwydd priodol i'r Gymraeg.

Darperir canllaw pellach ar weithredu Polisi SP15 a WL1 drwy gyfrwng Canllaw Cynllunio Atodol y Gymraeg a Datblygu.